

Bruxelles, 28.3.2008
COM(2008) 159 final

2008/0064 (COD)

Propunere de
DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
privind Anul european al creativității și inovării (2009)

Propunere de

(prezentată de Comisie)

EXPUNERE DE MOTIVE

Anul european al creativității și inovării (2009)

1. INTRODUCERE

Este necesar ca Europa să-și sporească competențele în domeniul creativității și inovării atât din motive sociale, cât și economice. Consiliul European a recunoscut, în mod repetat, că inovarea este crucială pentru Europa, permițându-i acesteia să răspundă eficient la provocările și oportunitățile oferite de globalizare. În decembrie 2006, de exemplu, acesta a declarat că „Europa are nevoie de o abordare strategică în vederea creării unui mediu favorabil inovării, în care cunoașterea se concretizează în produse și servicii inovatoare”¹. Economia modernă, axată pe creșterea valorii adăugate printr-o mai bună utilizare a cunoștințelor și printr-o inovare rapidă, implică lărgirea evantaiului de aptitudini creative ale întregii populații. În special, este nevoie de aptitudini și competențe care permit cetățenilor să perceapă schimbarea ca pe o oportunitate și să fie deschiși la idei noi, care promovează inovarea și participarea activă într-o societate bazată pe cunoaștere și caracterizată prin diversitate culturală.

Capacitatea inovatoare este strâns legată de creativitate ca însușire personală care se bazează pe valorile și aptitudinile culturale și interpersonale. Pentru a fi valorificată la maxim, aceasta trebuie să fie diseminată la scară largă în rândul populației. În martie 2007, Consiliul European a subliniat din nou rolul educației și formării ca factor determinant în sporirea creativității, performanței și competitivității inovării, prezentând conceptul de „triunghiul cunoașterii”: educație, cercetare și inovare².

---

¹ Concluziile Președinției – Bruxelles, 14-15 decembrie 2006, punctul 28.

² Concluziile Președinției – Bruxelles, 8-9 martie 2007.

Programul de lucru „Educație și formare 2010”³ și programele comunitare de acțiune în domeniile învățării de-a lungul vieții și al politicilor pentru tineret, precum și în domenii conexe precum cultura, oferă oportunități, la nivel european, de schimb de experiență și bune practici și de îmbunătățire a modului în care părțile interesate înțeleg mijloacele de promovare a creativității și a capacității de inovare. În special, Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea de-a lungul vieții⁴ oferă un cadru european de referință care acoperă opt competențe-cheie (definite drept „cunoaștere, aptitudini și atitudini”) care cuprind un program vast pentru educație și formare în toate etapele vieții. Multe dintre aceste competențe sunt relevante pentru creativitate și inovare pe plan personal, interpersonal și intercultural, inclusiv „competențele matematice și competențe de bază în științe exacte și tehnologie”, „competențele digitale”, „învățarea procesului de învățare”, „competențele sociale și civice”, „spiritul de inițiativă și antreprenorial” și „sensibilizarea și expresia culturală”.

Declararea unui An european este un mod eficient de a contribui la confruntarea cu provocările prin sensibilizarea publicului, difuzarea informațiilor privind bunele practici, stimularea cercetării, creativității și inovării, precum și prin promovarea dezbaterii politice și schimbării în acest domeniu. Prin combinarea acțiunii la nivel comunitar, național, regional și local și prin crearea de posibilități de participare pentru părțile interesate, se pot crea sinergii între activitățile de informare și de sensibilizare, și se poate contribui la concentrarea dezbaterii politice asupra unui aspect precis.

Obiectivul anului 2009 este de a se promova creativitatea și capacitatea de inovare drept competențe-cheie pentru toți. Acest aspect este în concordanță cu Comunicarea Comisiei „O strategie cuprinzătoare privind inovarea în UE” în care se precizează că „fără educația drept politică centrală, inovarea va rămâne neprijinită. Aceasta trebuie să promoveze talentul și creativitatea încă de la început”⁵. Astfel, programul „Învățarea de-a lungul vieții” este un mijloc important de sprijinire a acestei inițiative. Acest An european va fi sprijinit, după caz, de alte politici și programe din domenii conexe, precum întreprinderile, societatea informațională, dezvoltarea rurală și coeziunea.

2. CONTEXT

Creativitatea este o caracteristică umană care se manifestă în numeroase domenii și contexte, de la opere de artă, design și artizanat la descoperiri științifice și antreprenariat, inclusiv antreprenoriatul social. Caracterul multidimensional al creativității presupune că, într-o serie largă de domenii diverse – tehnologice și netehnologice – cunoașterea poate reprezenta baza creativității și inovării. Inovarea este realizarea reușită a ideilor noi; creativitatea este condiția *sine qua non* a inovării. Apariția unor produse, servicii, procese, strategii și organizații noi presupune ca oamenii să creeze noi idei și asocieri între acestea. Prin urmare, competențe precum gândirea creativă și buna capacitate de rezolvare a problemelor sunt esențiale atât în domeniile economic și social, cât și în cel artistic.

---

³ *Educație și formare 2010 - necesitatea unor reforme urgente pentru succesul Strategiei de la Lisabona*: raport comun adoptat de Consiliu și Comisie la 26 februarie 2004. A se vedea, de asemenea, programul detaliat de lucru privind urmărirea obiectivelor sistemelor de educație și formare în Europa, JO C 142, 14.6.2002, p. 1.

⁴ Recomandarea 2006/962/CE, JO L 394, 30.12.2006, p. 10.

⁵ COM(2006) 502 final.

Adesea, între comunitatea creativă și cea inovatoare – pe de o parte artele, pe de altă parte tehnologiile și sectorul întreprinderilor - nu există legături foarte bune. O contribuție importantă a acestui An va fi să creeze punți între aceste două lumi, demonstrând, prin exemple concrete, importanța luării în considerare împreună a conceptelor de creativitate și inovare într-o serie de domenii, precum școlile, universitățile, organizațiile private și publice.

O sursă importantă, dar adesea neexploatăată, de inovare, care poate fi găsită în afara organizației, o reprezintă utilizatorul. Nevoile acestuia pot servi drept punct de plecare pentru dezvoltarea, ameliorarea și/sau conceperea unor produse și servicii noi, mai competitive. Deținând competențele adecvate, utilizatorii pot nu numai oferi, în calitate de consumatori, un mediu de piață favorabil inovării, ci și rezolva probleme neprevăzute și participa la dezvoltarea de produse și servicii ei înșiși. Efectul pozitiv al implicării consumatorului explică de ce producătorii de noi tehnologii care lucrează în strânsă colaborare cu utilizatorii au o rată bună de succes în domeniul inovării.

Legătura dintre competențe și inovare este dinamică: atitudinile oamenilor, precum și aptitudinile și cunoașterea lor stimulează inovarea, iar aceasta, la rândul ei, contribuie la modificarea cererii de aptitudini, atât într-o societate, cât și la nivelul unei întreprinderi. Nu există o combinație unică de aptitudini care să reprezinte, în orice situație, rețeta pentru o inovare reușită. Procesele de inovare devin tot mai interconectate, multidisciplinare și adaptate problemelor, stabilind cereri din ce în ce mai mari de aptitudini generale, precum învățarea procesului de învățare și o capacitate de a interacționa eficient cu ceilalți. Prin urmare, este important să fie recunoscute competențele drept „cunoștințe, aptitudini și atitudini”, cum este cazul în Recomandarea privind competențele-cheie. Atitudinile față de schimbare pot fi la fel de importante precum aptitudinile formale.

Motivația și spiritul de inițiativă sunt calități fundamentale care stau la baza capacității creative și inovatoare. Bazele acestor calități se pun în primele faze ale dezvoltării personale. Creativitatea reprezintă o parte importantă din programa de învățământ în primii ani de școală, dar locul pe care-l ocupă diminuează drastic de-a lungul procesului de învățământ. Prin urmare, o provocare majoră pentru sistemul educațional o reprezintă menținerea vie a flăcării creativității la copii și tineri. Printre răspunsuri putem cita, de exemplu, punerea unui accent sporit pe materiile creative, dezvoltarea unor abordări noi ale învățării și sprijinirea diverselor activități extrașcolare.

În același timp, competențele interculturale și interpersonale sunt esențiale pentru a permite persoanelor să participe în mod eficient și constructiv la viața socială și profesională, în special în societăți din ce în ce mai diversificate. Competențele civice permit cetățenilor să participe pe deplin la viața civică, pe baza cunoștințelor privind conceptele și structurile sociale și politice, precum și a angajamentului pentru o participare activă și democratică. Prin urmare, aceste aptitudini și cunoștințe sunt importante, de asemenea, pentru sprijinirea creativității și capacității de inovare.

Presiunea crescândă de a dezvolta aptitudini creative, inovatoare și critice demonstrează că metodele tradiționale de predare care se bazează pe instruirea directă și pe cursuri teoretice nu mai sunt adecvate. Acestea sunt înlocuite cu modele centrate mai mult pe elev, care se bazează pe implicarea activă în procesul de reflecție și interpretare. Învățarea se realizează împreună cu ceilalți, contribuind în mod creativ la schimbarea practicilor și obiceiurilor sociale. O cultură organizațională care să sprijine deschiderea și creativitatea este o premisă esențială pentru o învățare și o inovare reușite.

3. CONSULTAREA PĂRȚILOR INTERESATE ȘI IMPACTUL SCONTAT

3.1. Consultarea părților interesate

Au avut loc discuții informale despre organizarea unui An european al creativității și inovării, pe baza programelor existente, cu membri ai Parlamentului European și cu statele membre. În ceea ce privește aspectele esențiale, inițiativa a fost foarte bine primită, iar numărul din ce în ce mai mare al solicitărilor de informații suplimentare adresate de o serie largă de părți interesate indică amploarea interesului pentru această inițiativă.

3.2. Impactul scontat

Programul de lucru „Educație și formare 2010” este la originea multor realizări, inclusiv rapoarte bienale privind cooperarea într-o serie largă de aspecte legate de educație și formare și recomandări sau alte principii sau instrumente cu caracter neobligatoriu referitoare la subiecte specifice, precum recunoașterea rezultatelor învățării neformale și informale sau orientarea de-a lungul vieții. Cu toate acestea, multe dintre activitățile și realizările acestui program se adresează, în primul rând, specialiștilor și responsabililor politici și nu sunt cunoscute suficient de un public mai larg.

Un An european care se concentrează pe dezvoltarea creativității și a capacității de inovare ar oferi oportunitatea de a aduce unele dintre aceste realizări în atenția publicului larg într-un mod care să fie accesibil și să stimuleze imaginația, exploatănd, în același timp, rezultatele analizelor și ale recomandărilor strategice adoptate deja la nivel european. De asemenea, părțile interesate, inclusiv instituțiile și organizațiile societății civile care activează la nivel european, național, regional sau local, ar avea posibilitatea de a-și spori impactul și de a beneficia de o recunoaștere mai largă a eforturilor lor prin participarea la o inițiativă la scară europeană. Prin urmare, acest An va consolida impactul proceselor existente în cadrul programului de lucru „Educație și formare 2010” și va genera o masă critică de activități care vizează dezvoltarea unor competențe legate de creativitate și inovare. De asemenea, acesta va exploata rezultatele Anului european al dialogului intercultural (2008), punând accentul pe importanța pa care o au aptitudinile interpersonale și interculturale în stimularea creativității și a capacității de inovare într-un mediu caracterizat prin diversitate culturală.

Astfel, se așteaptă ca acest An să aibă un impact cel puțin la fel de semnificativ ca inițiativele anterioare de acest tip din domeniul educației, precum Anul european al învățării de-a lungul vieții (1996) și Anul european al educației prin sport (2004). Focalizarea actuală pe competitivitate, cunoaștere și aptitudini în contextul Strategiei de la Lisabona poate oferi un mediu în care părțile interesate vor fi chiar mai receptive la rezultatele acestui An.

Activitățile desfășurate în alte domenii politice relevante decât educația, precum întreprinderile, media, coeziunea, dezvoltarea rurală și cercetarea, contribuie deja, direct sau indirect, la promovarea creativității și capacității de inovare. Comisia va valorifica aceste activități pentru a spori impactul acestui An.

4. ELEMENTELE JURIDICE ALE PROPUNERII

4.1. Rezumat al obiectivelor acțiunii și al măsurilor propuse

Obiectivul global al Anului european este de a promova creativitatea pentru toți drept motor pentru inovare și factor-cheie pentru dezvoltarea competențelor personale, profesionale, antreprenoriale și sociale prin învățarea de-a lungul vieții.

În conformitate cu conceptul de învățare de-a lungul vieții, aprobat prin Hotărârea Consiliului din 27 iunie 2002 privind învățarea de-a lungul vieții⁶, promovarea creativității și capacitatea de inovare vor fi adaptate la toate etapele învățării de-a lungul vieții, de la învățământul preșcolar, prin educație și formare în ciclul obligatoriu, ciclul superior și în învățământul profesional, pe parcursul vieții profesionale, până la perioada ulterioară ieșirii la pensie. Acestea se vor aplica mediilor educaționale formale, neformale și informale.

În mod similar altor Ani europeni, măsurile adoptate vor cuprinde campanii de informare și promovare, evenimente și inițiative la nivel european, național, regional și local pentru a transmite mesaje-cheie și a difuza informații privind exemple de bune practici. Organizarea acestui An se va baza pe programele comunitare existente, în special pe programul „Învățare de-a lungul vieții (2007-2013)”⁷ și programul „Cultură (2007-2013)”⁸, precum și pe alte programe și inițiative din cadrul priorităților definite pentru fiecare instrument pentru perioada care include anul 2009⁹. Aceste priorități includ obiective adaptate sectoarelor precum: stimularea și consolidarea creativității și inovării sau dezvoltarea unor metode pedagogice inovatoare care să facă apel la artele creative și știință în școli; promovarea „triunghiului cunoașterii” prin crearea de regiuni de studiu axate pe universități drept motorul dezvoltării regionale; sprijinirea dezvoltării și transferului de inovare prin formarea profesională; promovarea sentimentului de împlinire al adulților prin sensibilizarea la cultură și capacitatea de exprimare creativă și inovare prin educația adulților, precum și pentru toate elementele lanțului învățării de-a lungul vieții, activități de comunicare și evenimente care urmăresc difuzarea și valorificarea rezultatelor. Pentru a se garanta că activitățile organizate în cursul acestui An sunt adaptate nevoilor și contextului proprii fiecărui stat membru și că impactul maxim se obține din experiența dobândită la nivel european, statele membre sunt invitate să numească un coordonator național responsabil de organizarea participării țării respective la Anul european al creativității și inovării, în măsura în care acest rol nu poate fi preluat în mod util de coordonatorul național pentru Strategia de la Lisabona. Un grup director european, alcătuit din reprezentanți ai coordonatorilor naționali, va coordona activitățile la nivel european.

4.2. Temei juridic

Prezenta inițiativă are drept temei juridic articolele 149 și 150 din Tratatul CE. Aceste două articole sunt, în general, asociate, în conformitate cu abordarea învățării de-a lungul vieții, care a fost confirmată în mai multe texte comunitare, pe parcursul a mai mult de zece ani, inclusiv în cele menționate în considerente.

---

⁶ JO C 163, 9.7.2002, p. 1.

⁷ Decizia nr. 1720/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2006 (JO L 327, 24.11.2006, p. 45): http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/index_en.html

⁸ Decizia nr. 1855/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 decembrie 2006 (JO L 372, 27.12.2006, p. 22).

⁹ http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/call08/prior_en.pdf.

4.3. Principiul subsidiarității

Prezenta propunere este conformă cu principiul subsidiarității, ca și programul învățării de-a lungul vieții, care va fi un instrument important pentru realizarea acestui An. În mod similar acestui program, obiectivele propunerii nu pot fi atinse într-o măsură suficientă numai prin acțiunea statelor membre, deoarece acțiunea la nivel național nu se bucură de avantajele oferite de dimensiunea europeană a schimburilor de experiență și bune practici dintre statele membre, care vizează promovarea competențelor-cheie în domeniul specific al creativității și inovării.

Obiectivele acestei propuneri pot fi realizate mai bine printr-o acțiune comunitară pentru că Anii europeni sunt special concepuți pentru a răspunde provocărilor comune cărora trebuie să le facă față Europa prin crearea unei mase critice rezultate din combinarea sensibilizării publicului și a promovării dezbaterii politice.

4.4. Principiul proporționalității

Modul de acțiune propus este simplu: se bazează pe programele existente și pe recentrarea activităților de comunicare în jurul temelor acestui An, fără să implice constrângeri disproporționate legate de gestionare pentru administrațiile responsabile de punerea în aplicare a acestuia.

4.5. Alegerea instrumentelor

O decizie a Parlamentului European și a Consiliului este instrumentul cel mai adecvat pentru a garanta implicarea totală a autorității legislative în conceperea Anului.

5. IMPACTUL BUGETAR

Nu se solicită nicio finanțare suplimentară pentru acest An. Suplețea cu care sunt definite prioritățile pe o bază anuală sau multianuală în cadrul programului „Învățare de-a lungul vieții” sau al altor programe relevante oferă o marjă financiară suficientă pentru finanțarea unei campanii de sensibilizare de o amploare similară celor organizate în Anii europeni anteriori. Resursele administrative necesare pentru realizarea Anului pot fi preluate din bugetele administrative existente.